

หลักสูตรการเลี้ยงปลานิล จำนวน ๔๐ ชั่วโมง กลุ่มอาชีพเกษตรกร

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ ๒๕๕๕ ภายใต้กรอบเวลา ๒ ปี ที่จะพัฒนา ๕ ศักยภาพของพื้นที่ใน ๕ กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน ๕ ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขา รู้เรา เเท่าทัน เพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก” ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ ที่มั่นคง โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ.

สภาพสังคมปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกมุมโลก มนุษย์จึงประสบปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้จะมีการประกอบอาชีพเพื่อเป็นการเลี้ยงตัวเองและครอบครัวแล้ว ยังมีสิ่งที่ถือว่าเป็นภาระหนักคืออาหารเพื่อบริโภคประจำวัน จึงจำเป็นต้องหาเลี้ยงชีพหรือหาอาหารทดแทนโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อการอยู่รอด

อาชีพการเลี้ยงปลาเป็นอาชีพหนึ่งที่จะเป็นทางเลือกในการสร้างรายได้โดยใช้พื้นที่ว่างในครัวเรือนมาทำการขุดบ่อเลี้ยงปลา และการเลี้ยงปลาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ กำหนดหลักการไว้ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ ๕ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพภูมิประเทศและทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่

๒. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง และเป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

๓. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

๔. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิดรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอาชีพส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ ในการเลี้ยงปลาเป็นอาชีพได้ อย่างมีคุณธรรม

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล	๑. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน ๒. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ในชุมชนจากข้อมูลต่าง ๆ ได้ ๓. สามารถอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิลในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเองได้	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล ๑.๒.๑ ความต้องการของตลาด ๑.๒.๒ การใช้แรงงาน ๑.๒.๓ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ๑.๒.๔ การเลือกทำเลที่ตั้ง ๑.๓ แหล่งเรียนรู้ ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ในชุมชนจากข้อมูลต่าง ๆ ๑.๓ ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก ๑.๔ ครู ผู้สอน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางทางการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิลในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ ร่วมทุน พ่อค้าคนกลางแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ความคุ้มค่าและความต้องการของตลาด	๓	๓

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๒	๒. ทักษะการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล	<p>๒.๑ สามารถบอกและเตรียมการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลาได้</p> <p>๒.๒ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถบอกขั้นเลี้ยงปลานิลในบ่อพลาสติกได้</p> <p>๒.๓ สามารถบอกขั้นการดูแลรักษาปลานิลเพื่อจำหน่ายหรือบริโภคได้</p>	<p>๒.๑ ชั้นเตรียมการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๒.๑.๑ สถานที่ / พื้นที่ / บ่อเลี้ยงปลานิล</p> <p>๒.๑.๒ การคัดเลือกพันธุ์ปลา</p> <p>๒.๑.๓ การทำ/จัดหาอาหารปลา</p> <p>๒.๑.๔ ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๒.๒ ชั้นเลี้ยงปลานิลในบ่อได้</p> <p>๒.๓ ชั้นการดูแลรักษาปลานิลเพื่อจำหน่ายหรือบริโภค</p>	<p>๒. ทักษะการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๒.๑ ชั้นเตรียมการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๒.๑.๑ สถานที่ / พื้นที่ / บ่อเลี้ยงปลานิล</p> <p>๒.๑.๒ การคัดเลือกพันธุ์ปลา</p> <p>- จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการคัดเลือกพันธุ์ปลา</p> <p>- อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>- จัดบันทึกผลการเรียนรู้</p> <p>- ดำเนินการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>๒.๑.๓ การทำ/จัดหาอาหารปลา</p> <p>- จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการทำ/จัดหาอาหารปลา</p> <p>- อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>- จัดบันทึกผลการเรียนรู้</p> <p>๒.๑.๔ ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล</p> <p>- จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล</p> <p>- อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>- จัดบันทึกผลการเรียนรู้</p>	๓	๒๐

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๓	๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล	<p>๓.๑ สามารถอธิบายการบริหารจัดการเลี้ยงปลานิลได้</p> <p>๓.๒ มีความรู้ ความเข้าใจ การจัดการตลาดในการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๓.๓ มีความรู้ ความเข้าใจ การจัดการความเสี่ยงได้</p> <p>๓.๔ มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถวางแผนการดำเนินงานได้</p>	<p>๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๓.๑ การบริหารจัดการเลี้ยงปลานิลในบ่อพลาสติก</p> <p>๓.๑.๑ การจัดการควบคุมคุณภาพในการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๓.๑.๒ การลดต้นทุนในการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๓.๑.๓ การวางแผนการผลิต</p> <p>๓.๒ การจัดการตลาดในการเลี้ยงปลานิล</p> <p>๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้า</p> <p>๓.๒.๒ การจำหน่ายปลานิลไปสู่ผู้บริโภค</p> <p>๓.๒.๓ การวางแผนการตลาด</p> <p>๓.๓ การจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๓.๑ การวิเคราะห์และควบคุมความเสี่ยง</p> <p>๑) ระยะเวลาที่เลี้ยงกับการจำหน่าย</p> <p>๒) ขนาดของปลานิลอยู่กับความต้องการของตลาด</p> <p>๓) ราคาขาย</p> <p>๔) คู่แข่งขัน</p> <p>๓.๓.๒ การวางแผนการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๔ การวางแผนการดำเนินงาน</p>	<p>๓.๑ การบริหารจัดการการผลิต จัดให้ผู้เรียน</p> <p>๓.๑.๑ สํารวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ และการใช้ประโยชน์ของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและทุนต่าง ๆ</p> <p>๓.๑.๒ การกำหนดและการควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ</p> <p>๓.๑.๓ ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม</p> <p>๓.๑.๔ ศึกษา วิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๒ การบริหารจัดการการตลาด จัดให้ผู้เรียนศึกษา</p> <p>๓.๒.๑ ข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาด</p> <p>๓.๒.๒ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแผนการจัดการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปลานิลอยู่ในบ่อพลาสติก</p> <p>๓.๒.๓ ดำเนินการตามกระบวนการจัดการการตลาด เช่น การคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขาย จำหน่ายสินค้า ฯลฯ</p> <p>๓.การจัดการความเสี่ยง จัดให้ผู้เรียนศึกษา</p> <p>๓.๓.๑ ให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเรื่องการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๓.๒ ฝึกการวิเคราะห์การจัดการความเสี่ยง พร้อมการวางแผนการจัดการความเสี่ยง</p>	๓	๓

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๔	๔. โครงการประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล	๔.๑ บอกความสำคัญของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลานิลได้ ๔.๒ บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลานิลได้ ๔.๓ บอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลานิลได้ ๔.๔ มีความรู้ ความเข้าใจการเขียนโครงการเลี้ยงปลานิลได้ ๔.๕ มีความรู้ ความเข้าใจการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการเลี้ยงปลานิล	๔.๑ ความสำคัญของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลานิล ๔.๒ ประโยชน์ของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลานิล ๔.๓ องค์ประกอบของโครงการอาชีพการเลี้ยงปลานิล ๔.๔ การเขียนโครงการเลี้ยงปลานิล ๔.๕ การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการเลี้ยงปลานิล	๑. จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของโครงการอาชีพประโยชน์ของโครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการอาชีพ แล้วจัดกิจกรรมการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ๒. จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระข้อมูลจากใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง พร้อมจัดการอภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางในการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง ๓. จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การเขียนโครงการอาชีพ ๔. กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ ๕. จัดให้ผู้เรียนปรับปรุงโครงการอาชีพ ให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง ๖. กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอาชีพ และใช้ในการดำเนินการประกอบอาชีพต่อไป	๒	๓

สื่อการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพ